

CPS Gwent

Adroddiad yr arolygiaeth ar CPS Gwent

Crynodeb Gweithredol

Chwefror 2010

Methodoleg

Dyma adroddiad Arolygiaeth Gwasanaeth Erlyn y Goron Ei Mawrhydi (HMCPsi) ar yr arolygiad o Wasanaeth Erlyn y Goron (CPS) yng Ngwent (yr ardal) a gynhaliwyd ym mis Medi 2009.

Cynhaliwyd yr arolygiad llawn diwethaf o CPS Gwent ym mis Mai 2007. Yn dilyn hynny ym mis Rhagfyr 2007, rhoddwyd gradd 'Gweddol' i'r ardal yn asesiadau cyffredinol o berfformiad (OPA) HMCPsi mewn perthynas â holl ardaloedd y CPS. Ers yr asesiad 'Gweddol' hwn, mae perfformiad yr ardal yn erbyn llawer o'r canlyniadau allweddol wedi gwaethygu.

Mae dau fath o arolygiad. Mae arolygiad llawn yn ystyried pob agwedd ar berfformiad ardal o fewn y fframwaith arolygu, ond dim ond yr agweddau hynny yr aseswyd bod angen craffu arnynt y mae arolygiad yn seiliedig ar risg yn eu hystyried yn fanwl. Gan ei bod yn ymddangos bod perfformiad CPS Gwent wedi gwaethygu ers yr OPA ym mis Rhagfyr 2007, penderfynwyd y dylid cynnal arolygiad llawn.

Mae'r crynodeb hwn yn rhoi trosolwg o ganfyddiadau'r arolygiad yn gyffredinol.

Trosolwg

Mae CPS Gwent bellach mewn sefyllfa llawer gwannach na'r sefyllfa a gofnodwyd yn 2007. Nid yw perfformiad yr ardal wedi llwyddo i gyflawni'r un lefelau â gweddill y CPS. Mae'r ffaith na fu ardal lle cafwyd methiannau rheoli difrifol, fel y nodwyd gennym yn 2007, yn destun gwaith craffu manylach gan bencadlys y CPS yn peri pryder mawr.

Mae'r ffaith nad ymchwiliwyd i lawer o'r materion a nodwyd gennym yn 2007, ac mewn rhai achosion eu bod wedi gwaethygu o ganlyniad i fethiannau rheoli difrifol pellach, hefyd yn peri pryder difrifol. Mae digwyddiadau'r ddwy flynedd ddiwethaf wedi cael effaith andwyol ar gymhelliant staff sy'n gweithio yn yr ardal, ac mae'r ffaith bod y tîm arolygu wedi nodi bod sawl aelod o staff yn parhau'n ymroddedig, yn gweithio'n galed a'u bod yn dal yn awyddus i wneud gwaith yn dda, er gwaethaf y sefyllfa, yn glod mawr iddynt.

Dylai'r penderfyniad i benodi Prif Erlynydd y Goron (CCP) parhaol a phrofiadol fod wedi ysgogi newid gwirioneddol. Ni fu gan yr ardal weledigaeth glir nac arweinyddiaeth wirioneddol ers 2004, ond ni chafodd y penodiad yn 2007 yr effaith ddymunol. Mae'r ardal wedi parhau i ddiodef o ganlyniad i ddiffyg arweinyddiaeth wirioneddol a gweladwy, ac unrhyw weledigaeth o ran yr hyn y dylai gyflawni. Cafwyd gennym fod y diffyg cyfeiriad hwn gan uwch reolwyr yn cael effaith ddifrifol iawn ar gydberthnasau gwaith gydag asiantaethau cyfiawnder troseddol eraill, a oedd eisoes o dan straen.

Fodd bynnag, mae'n rhy hawdd o lawer bwrw'r bai am berfformiad gwael yn llwyr ar y CPS. Er ei fod yn greiddiol i'r broses, caiff llawer o'r hyn a wna ei ddylanwadu gan bartneriaid eraill o fewn y system cyfiawnder troseddol. Amlygodd ein gwaith archwilio ffeiliau sy'n ein galluogi i archwilio prosesau cydgysylltiedig y system cyfiawnder troseddol fod ansawdd y ffeiliau a gaiff y CPS gan yr heddlu yn llawer rhy aml yn wael ac yn aml fod oedi annerbyniol cyn eu derbyn. Mae hyn yn gwneud gwaith yr erlynydd yn anodd iawn, gall ychwanegu pwysau ac mae'n cynyddu llwyth gwaith yn ddiangen. Mae hefyd yn cael effaith ar yr achosion a ddaw gerbron y llysoedd ynadon. Yn llawer rhy aml, nid yw achosion wedi'u paratoi'n llawn yn unol ag amserlenni disgwylidiedig. O ganlyniad, mae'r llys yn colli amynedd a phrin iawn yw'r hyblygrwydd a roddir. Yn sgil hynny, mae achosion yn cael eu dirwyn i ben yn gynnar gan nad oes gan y CPS lawer o ddewis; ni all fwrw ymlaen ag achosion heb y papurau perthnasol.

Mae gan y llysoedd ynadon agwedd gyson a chadarn at geisiadau gan y partïon i ohirio achos gyda'r nod o gael effaith ar yr erlyniad neu'r amddiffyniad ond sy'n aml yn cosbi'r dioddefwr yn y pen draw. Mae ymarferwyr cyfiawnder troseddol yn ystyried yr agwedd hon fel anhyblygrwydd mewn ymateb i feirniadaeth gyffredinol mewn adroddiad cynharach gan HMCPSI o ddiwylliant o ohirio achosion yng Ngwent. Er ein bod yn canmol dull gweithredu sy'n herio ceisiadau i ohirio achosion er mwyn sicrhau bod cyfiawnhad drostynt, ni fyddem yn awyddus i awgrymu dull gweithredu a allai arwain at anghyfiawnder posibl i ddioddefwyr.

Mae proses datblygu achosion wael y CPS ac anawsterau wrth gyflwyno papurau amserol i'r llys a'r amddiffyniad wedi ehangu'r diwylliant o fwrw bai a oedd yn datblygu yn 2007. Bu llawer o'r prosesau a'r systemau sy'n gweithio mewn ardaloedd eraill yn y wlad o dan straen yng Ngwent. Roedd bai hefyd yn cael ei fwrw yn aml mewn llys agored, sy'n anfoddfaol iawn, a gallai hyn effeithio ymhellach ar hyder y cyhoedd yn y system cyfiawnder troseddol, sydd eisoes yn isel yng Ngwent.

Ansawdd ffeiliau a'r broses o wneud penderfyniadau

Mae safon ansawdd ffeiliau yn rhywbeth a drafodwyd yn rheolaidd gyda'r heddlu. Fel y porth i'r system derbynnir bod ansawdd ffeiliau yn hanfodol i'w heffeithlonrwydd cyffredinol. Mae'r heddlu wedi cydnabod hyn ac maent yn cynyddu adnoddau yn sylweddol i wella prosesau llunio a rheoli ffeiliau cychwynnol. Y gobaith yw y bydd hyn yn ymdrin â rhai o'r problemau sefydledig. Fodd bynnag, gwnaethant y rhan fwyaf o'r gwaith cynllunio ar gyfer y newid hwn ar eu pen eu hunain. Mae angen i'r ardal weithio gyda'r heddlu fel partneriaid cyfwerth er mwyn sicrhau y caiff y newid hwn ei reoli'n effeithiol i gyflwyno'r buddiannau y cytunwyd arnynt.

Amlygodd ein gwaith archwilio ffeiliau rai diffygion difrifol o ran safonau'r penderfyniadau a wnaed ar draws yr ardal. Cymhwyswyd Cod Erlynwyr y Goron yn anghywir mewn dros 10% o achosion yn ystod y cam cyhuddo: roedd y penderfyniadau a wnaed yn waeth mewn achosion difrifol a fyddai'n cael eu gwrandao yn Llys y Goron nag mewn achosion yn y llysoedd ynadon. Mae gwendidau o ran y penderfyniadau a wneir yn parhau i effeithio ar achosion wrth iddynt fynd ar eu hynt drwy'r system ac maent yn destun pryder gwirioneddol. Mae diffyg disgwyliadau a safonau clir ar y lefel waith, sydd wedi cael effaith ddifrifol. Mae rhai o'r prosesau ategol yn wan. Fodd bynnag, hyd yn oed lle y derbyniwyd y ffeiliau a bod tystiolaeth ddigonol i gyflwyno achos, mae penderfyniadau anghywir yn cael eu gwneud. Mae unigolion yn cael eu cyhuddo ac wedyn caiff yr achosion eu dirwyn i ben er nad oes unrhyw newid perthnasol mewn amgylchiadau a chaiff achosion eu colli oherwydd oedi diangen. Nid oes unrhyw system rheoli perfformiad fewnol yn llwyddo i nodi rhannau helaeth o'r hyn sy'n digwydd. Prin iawn yw'r ymwybyddiaeth fewnol o'r sefyllfa bresennol ac o ganlyniad, nid oes cysylltiad rhwng yr hyn sy'n digwydd mewn gwirionedd a'r rheswm a nodir gan yr ardal dros lawer o'r methiannau.

Gwneud penderfyniadau, paratoi a datblygu mewn achosion yn Llys y Goron

Mabwysiadodd y CCP y dull gweithredu a gynlluniwyd yn flaenorol gan yr ardal a datblygodd uned eiriolaeth Llys y Goron, gyda'r staff yn cynnwys eiriolwyr mewnol y goron, a fyddai'n cyflwyno'r rhan fwyaf o'r achosion yn Llys y Goron, yn hytrach na chyflogi cwnsleriaid. Er bod y strategaeth CPS genedlaethol hon yn sylfaenol gadarn, mae'r ffordd y cafodd ei rhoi ar waith yng Ngwent wedi cael effaith drychinebus. Yn arbennig, mae'r strategaeth wedi dihybyddu adnoddau o bob rhan o'r ardal, ac mae'r broses o baratoi achosion ar gyfer Llys y Goron wedi dioddef yn ddifrifol. Mae'r broses o baratoi a gwneud penderfyniadau yn achosion Llys y Goron, gan gynnwys trais difrifol, troseddau rhywiol a throseddau casineb, yn wael. Mewn rhai achosion, mae'r diffyg adnoddau hwn wedi golygu nad oes cyfreithwyr ar gael i wneud penderfyniadau a rhoi cyngor cyn-cyhuddo i'r heddlu mewn achosion cymhleth a sensitif, bod oedi yn digwydd ac mai dull 'diffodd tân' er mwyn dal i fyny yw'r norm erbyn

hyn. Rhoddodd y strategaeth straen ariannol ddifrifol ar yr ardal. Ni all yr ardal barhau i weithredu mewn ffordd sy'n arwain at orwariant mor uchel.

Y gwasanaeth i ddioddefwyr a thystion

Mae llawer o'r methiannau a amlygwyd yn yr adroddiad wedi cael effaith ar y gwasanaeth a gynigir i ddioddefwyr a thystion ac ansawdd cyfiawnder yn gyffredinol. Mae penderfyniadau gwael yn golygu bod achosion yn cael eu dechrau ond wedyn eu dirwyn i ben. Yn aml iawn, mae cydberthnasau aneffeithiol gydag eraill yn y system cyfiawnder troseddol yn golygu nad yw dioddefwyr a thystion wrth wraidd y system a'u bod o dan anfantaes oherwydd effaith y diwylliant o fwrw bai. Mae llawer o'r achosion a welwyd fel rhan o'r gwaith archwilio ffeiliau yn amlygu'r ffaith nad yw anghenion dioddefwyr bob amser yn cael blaenoriaeth wrth wneud penderfyniadau ac, er gwaethaf y ffaith bod y broses wedi gwella rhywfaint, bod y gwasanaeth a ddarperir i ddioddefwyr a thystion yng Ngwent wedi dioddef.

Rheoli perfformiad

Rhaid i'r ardal ddychwelyd at yr hanfodion. Mae angen iddi bennu safonau a disgwyliadau cadarn iawn ar gyfer ymddrin ag achosion ac ymddygiad proffesiynol ei chyfreithwyr, a rhoi cyfundrefn rheoli perfformiad effeithiol ar waith y gellir asesu perfformiad gwirioneddol unigolion yn ei herbyn. Mae angen rheoli cyfreithwyr ac mae'n rhaid cael dealltwriaeth gyffredin o'r disgwyliadau. Er mwyn i'r ardal wella ansawdd cyffredinol y cyfiawnder a ddarperir gan y system, bydd yn rhaid iddi ganolbwyntio ei gweithgarwch ar sicrhau ei bod yn gwella ei busnes ei hun yn ogystal â gweithio gyda phartneriaid i wella eu busnes hwy.

Y dyfodol

Yn ystod yr arolygiad, ymddiswyddodd y CCP am resymau nad oeddent yn gysylltiedig â'r broses arolygu. Ers hynny, mae'r CPS wedi penodi CCP parhaol newydd. Croesawyd hyn gan bartneriaid cyfiawnder troseddol. Mae'r CCP wedi dechrau ei ddadansoddiad ac mae'n meithrin dealltwriaeth glir o'r materion y mae angen ymddrin â hwy. Mae rhai camau gweithredu yr oedd angen eu cymryd ar fyrder i wella'r broses o baratoi achosion difrifol eisoes wedi dechrau. Ceir crynodeb o'r dull gweithredu sy'n cael ei ddilyn a'r camau a roddwyd ar waith yn adroddiad HMCPSI.

Dim ond os caiff yr ardal gymorth gan bencadlys y CPS a phartneriaid y cyflawnir y gwelliannau angenrheidiol. Bydd angen hefyd i'r CCP newydd gael cymorth priodol gan dîm cymwys ac ymroddedig. Argymhellir y dylid cynnal adolygiad cynhwysfawr o strwythurau a threfniadau rheoli yn yr ardal. Bydd angen i bencadlys y CPS sicrhau ei fod yn rhoi'r cymorth ariannol a'r cymorth arall sydd eu hangen i sicrhau y gellir cyflawni'r newidiadau angenrheidiol mewn strwythur, diwylliant a pherfformiad.

Casgliadau

Mae'r ffaith bod ardal wedi gallu methu i'r fath raddau heb ryw fath o ymyriad yn peri pryder gwirioneddol. Mae canfyddiadau'r arolygiad hwn yn amlygu methiannau o'r fath sy'n arwain at bryderon difrifol o ran y gwasanaeth a gynigir i'r rheini a ddaw i gysylltiad â'r system cyfiawnder troseddol yng Ngwent. Mae'r pryder hwn yn mynd y tu hwnt i'r CPS ac mae'n fater partneriaeth holl bwysig. O ystyried y canfyddiadau cyffredinol, rhoddir gradd GWAEL i CPS Gwent.

Crynodeb o'r graddau

Agweddau critigol	OPA 2007	Arolygiad 2009	Cyfeiriad teithio
Cyngor a phenderfyniadau cyn-cyhuddo	Gweddol	Gwael	Wedi gwaethygu
Gwneud penderfyniadau, paratoi a datblygu mewn achosion yn y llysoedd ynadon	Gweddol	Gwael	Wedi gwaethygu
Gwneud penderfyniadau, paratoi a datblygu mewn achosion yn Llys y Goron	Da	Gwael	Wedi gwaethygu
Y gwasanaeth i ddiodefwyr a thystion	Gweddol	Gweddol	Wedi gwaethygu
Arweinyddiaeth a rheolaeth a gweithio mewn partneriaeth ¹	Gweddol	Gwael	Wedi gwaethygu
Lefel gyffredinol yr asesiad critigol	Gweddol	Gwael	Wedi gwaethygu
Erlyn achosion yn y llysoedd	Gweddol	Gweddol	Sefydlog
Troseddau treisgar a rhywiol difrifol a throseddau casineb	Da	Gwael	Wedi gwaethygu
Datgelu	Gweddol	Gweddol	Wedi gwella
Terfynau amser cadwraeth	Gwael	Gwael	Wedi gwella
Rheoli perfformiad er mwyn gwella	Gweddol	Gwael	Wedi gwaethygu
Rheoli adnoddau	Gweddol	Gwael	Wedi gwaethygu
Hyder y gymuned	Da	Gweddol	Wedi gwaethygu ²
Asesiad cyffredinol	GWEDDOL	GWael	

Argymhellion

Cynigiwn argymhellion am y camau sydd eu hangen i ymdrin â gwendidau sylweddol sy'n berthnasol i agweddau pwysig ar berfformiad, sy'n haeddu cael y flaenoriaeth uchaf, yn ein barn ni.

Rydym wedi gwneud 17 o argymhellion i helpu i wella perfformiad yr ardal:

- 1 Dylai'r ardal weithio gyda phartneriaid yn yr heddlu i sicrhau y caiff cyngor cyn-cyhuddo ei roi ac y caiff penderfyniadau cyn-cyhuddo eu gwneud yn gywir ac yn effeithlon, ar yr achosion priodol, yn unol â Chanllawiau'r Cyfarwyddwr. Mae angen rhoi trefniadau ar waith ar gyfer gwaith monitro effeithiol ar y cyd (paragraff 3.24).

1 Mae arweinyddiaeth a rheolaeth yn cynnwys elfennau a gynhwyswyd yn flaenorol o fewn "Cyflwyno newid" sydd bellach wedi'i dynnu o'r fframwaith fel agwedd annibynnol.

2 Nid yw'n bosibl llunio cymhariaeth uniongyrchol gan fod y fframwaith a ddefnyddir i arolygu'r ardal wedi newid. Fodd bynnag, rhoddwyd sgôr am ymgysylltu â chymunedau a gweithio mewn partneriaeth er bod y testun wedi'i gynnwys yn y benod ar arweinyddiaeth gan fod gorgyffwrdd sylweddol rhwng y meysydd.

-
- 2 Dylid ailhyfforddi erlynwyr mewn perthynas â'u cyfrifoldebau cyhuddo a'u rheoli'n weithredol er mwyn sicrhau bod y broses gwneud penderfyniadau yn gwella a'u bod yn rhagweithiol o ran eu gwaith dadansoddi achosion ac o ran y cyngor a roddir ganddynt i'r heddlu (paragraff 3.24).
-
- 3 Dylai'r ardal ymdrin â'r trefniadau ar gyfer y llyf gwybodaeth rhwng yr heddlu a'r CPS fel mater o frys, drwy drafodaeth agored ac adeiladol (paragraff 4.22).
-
- 4 Dylid archwilio'r broses o weithredu'r model busnes gorau er mwyn sicrhau bod y tasgau a'r gwaith paratoi angenrheidiol ar gyfer treialon yn cael eu cynnal mewn da bryd (paragraff 4.22).
-
- 5 Dylid adfer y drefn o gynnal cyfarfodydd datblygu achosion gyda'r llys (paragraff 4.22).
-
- 6 Dylai'r ardal sicrhau ei bod yn rhoi mwy o flaenoriaeth i waith achos Llys y Goron ac yn pennu disgwyliadau a safonau clir i gyfreithwyr wella ansawdd y broses o wneud penderfyniadau ac ymdrin ag achosion. Dylai safonau gael eu hategu gan gyfundrefn sicrhau ansawdd gadarn (paragraff 5.28).
-
- 7 Dylai'r ardal ailystyried ei dull o weithredu'r strategaeth eiriolaeth er mwyn sicrhau eiriolaeth o ansawdd, a ddarperir gan eiriolwyr sy'n meddu ar y sgiliau priodol, ac a ategir gan waith achos cadarn (paragraff 6.18).
-
- 8 Dylai'r ardal gymryd camau i wella ansawdd y broses o wneud penderfyniadau mewn pob achos difrifol a sensitif, gan sicrhau y cydymffurfir â pholisïau (paragraff 7.26).
-
- 9 Dylai'r ardal ystyried sefydlu cyngorfeydd ar gyfer trais a throseddau rhywiol (paragraff 7.26).
-
- 10 Dylid darparu hyfforddiant pellach i gyfreithwyr ar ymdrin â materion datgelu deunydd trydydd parti ac imiwnedd budd y cyhoedd, a dylid cymryd camau i gytuno ar brotocol ar gyfer datgelu deunydd trydydd parti gyda'r heddlu a'r gwasanaethau cymdeithasol (paragraff 8.9).
-
- 11 Dylai'r ardal weithio gyda phartneriaid i wella prosesau sy'n helpu dioddefwyr a thystion (paragraff 10.28).
-
- 12 Dylai'r ardal sicrhau bod ansawdd llythyrau cyfathrebu uniongyrchol â dioddefwyr yn gwella a bod prosesau sicrhau ansawdd effeithiol ar waith (paragraff 10.28).
-
- 13 Dylai'r ardal gyfleu'n glir y safonau proffesiynol sy'n ofynnol a datblygu cyfundrefn rheoli perfformiad gadarn i sicrhau y caiff gwaith ei gynnal yn broffesiynol a'i fod yn cyrraedd safon uchel (paragraff 11.5).
-
- 14 Dylai'r ardal weithio gyda phartneriaid a defnyddio cyfarfodydd perfformiad ar y cyd fel ffordd o wella safonau a gwella'r gwasanaeth a gynigir ganddi i'r cyhoedd (paragraff 11.14).
-

- 15 Dylai'r ardal adolygu ei strwythurau rheoli a'i strwythurau trefniannol presennol er mwyn sicrhau ei bod yn y sefyllfa orau i gyflawni'r canlyniadau disgwylidig (paragraff 12.13).

- 16 Dylai'r ardal bennu gweledigaeth glir i CPS Gwent a gaiff ei chyfleu'n effeithiol i'r staff a phartneriaid (paragraff 13.20).

- 17 Dylai'r ardal ddatblygu cyfres glir o safonau ymddygiad y dylid eu rhoi ar waith yn gyson (paragraff 13.20).

Agweddau ar gyfer gwella

Yn ogystal, nodwyd un agwedd ar gyfer gwella ym mherfformiad yr ardal:

- 1 Mae angen i'r ardal sicrhau y caiff pwyntiau dysgu o adroddiadau achos anffafriol ac unrhyw system sicrhau ansawdd gwaith achosion eu bwydo yn ôl yn rheolaidd i gyfreithwyr unigol (paragraff 11.7).

Arolygiaeth HMCPS
Chwefror 2010